Dușan BAISKI

Coventry, oricând

Întâi se deschise geamul de pe casa scărilor. Apoi apăru o scândură masivă și geamul bucătăriei de la etajul trei se făcu ţăndări.

Doisprezece martie, zi cu soare, dezmorţeală generală, soare cu dinţi de lapte, vânt cu gripă. Ce se întâmpla în blocul vecin? Femei curioase în balcoane, bărbaţi discreţi după perdele, copii prin curte. Scândura înlătură ultimele cioburi din cadrul de lemn al ferestrei și fu aşezată între casa scărilor și bucătăria apartamentului de la etajul trei. Din apartament se auzea mai clar muzica aceea care acum părea sinistră și bărbatul care se căţără pe scândură se opri, pentru moment şocat, deasupra abisului ce se deschidea lacom sub el, cu urechile ciulite, răstignit între cele două ferestre aşezate una faţă de cealaltă la nouăzeci de grade. Simţi un ciob sfâșiindu-i palma, încă un pas, nu îndrăzni să se uite în jos, prin curte ţipă un copil, el își schimbă centrul de greutate, după care ajunse în geamul bucătăriei, apoi în bucătărie. Mirosea înţepător a urină de pisică, se aplecă și privi cercetător sub masă, sub scaune, uita mereu să schimbe furtunul de la butelia de aragaz, aici, în bucătărie, totul era în regulă, butelia devenise pentru el o obsesie, radioul se auzea și mai puternic, făcu un pas, în baie lumina era aprinsă, nu se afla nimeni în baie, robinetele închise, robinetele deveniseră și ele o obsesie, străbătu în fugă prima cameră, nimeni, privi pe balcon, nimeni, în ultima cameră, nimeni.

Se trânti oftând în roşul-putred al unui fotoliu. Altă dată şi-ar fi cufundat faţa în palme, şi-ar fi trecut degetele-greblă prin păr, dar acum se mulţumi doar cu oftatul. Odată şi odată va trebui să accepte ideea că teama de uitare devenise acută. Nu ştia ce să mai creadă despre cele întâmplate, despre sine însuşi. Uneori avea impresia că nu el era supus primejdiei de uitare, el plutea pe undeva pe sus şi privea ironic spre celălalt, spre pământeanul supus păcatelor, spre cel ce se căuta mereu prin buzunare după chei ori după buletinul de identitate. Totul se întâmpla ca şi cum peste memorie începuse să se aştearnă cu încetinitorul praful amneziei şi, ori de câte ori programa câte un replay pentru a studia un stop-cadru, constata că nu putea pătrunde nicidecum dincolo de imagini, în mecanismul propriu-zis al uitării. Era convins că totul exista undeva în subconştient, bine sedimentat,

memoria nu se ştergea ca o bandă magnetică pentru a face loc altor informaţii, lipsea probabil puterea aceea de selectare, de concentrare a atenţiei şi de aducere în prim-plan şi la momentul oportun a informaţiei necesare.

Şi deodată, parcă anume pentru a-l contrazice, gânduri vechi, de care de atâtea ori încercase să se lepede, ţâşniră brusc. Pentru ce spărsese geamul de la bucătărie? Se pare că degeaba. Atâta rău să fie, îşi spuse. Deşi ştia că răul era cu mult mai mare decât un geam spart. Toată purtarea Aidei a fost, prin urmare, un joc. Redevenise gelos? îi părea rău că nu se întâmplase ceea ce el fusese aproape convins că s-a întâmplat? Şi ce-or să spună vecinii despre geamul spart? Nu se arătase niciunul în hol, dar îi ştia postaţi în spatele uşilor-tranşee, privind prin vizoarele-periscop cu o curiozitate nici măcar pe un sfert satisfăcută. Poate făcuse bine că nu sunase la niciunul. Sigur făcuse bine. Intenţionase la un moment dat să dea telefon după salvare, însă se răzgândise în ultima clipă. Întâi să fie sigur că Aida… Reluând firul întâmplărilor, descoperea mereu că se purtase copilăreşte. Croitorul trebuia să măsoare de mai multe ori până să taie o singură dată. Pe dracu', era vorba de sentimente, nu de croitorie, ori de analiză matematică, şi dacă acţionase sub logica primelor impulsuri o făcuse pentru că era om şi orice om, pe lună să fi fost, putea greşi. Da, dar nici chiar aşa. În această clipă îi venea parcă mai uşor să se autoacuze. Era vorba oare de acea detaşare prea puţin necesară fiindcă totul se consumase?

„… cotele apelor Dunării în ziua de doisprezece martie…" Sări în picioare. Îşi amintise că încă din geamul bucătăriei auzise muzică în apartament. Se îndreptă spre baie, verifică dacă robinetele erau închise. Îl deschise pe cel de apă rece. „S-o fi stricat", îşi spuse puţin dezorientat, „când oi fi pornit radioul?", se strecură înspre bucătărie şi acolo constată că robinetul din baie nu era defect, dar nu curgea apa rece. Scotoci prin jur şi găsi până la urmă câţiva stropi cu un gust pronunţat de clor într-o cană de ceai fără toartă. „De ce m-oi fi sculat din fotoliu?", se întrebă şi se întoarse în cameră, nemulţumit de sine, de lipsa apei, de sloiurile de pe Dunăre, pe drum căută o explicaţie plauzibilă pentru nu mai ştia ce şi se aruncă pe pat, convins că de acolo se sculase mai înainte.

Pe ce motive îl acuzase Aida că fusese incorect faţă de ea? Că

stătuse de vorbă cu Cleo? vorbise doar întotdeauna şi de toate, fără vreo preferinţă anume. Nu putea vegeta timp de opt ore în pielea mutului, iar Aida ştia de la bun început că el lucrează numai printre femei. De ce trebuia să fie absurdă? Şi totuşi Aida intuise (ah, ingrată atitudine feminină!) că avea unele sentimente speciale rezervate lui Cleo, dar de ce nu voia să accepte ideea că poţi privi o femeie mulţumindu-te cu plăcerea ce ţi-o creează vederea unui corp armonios, un păr bogat sau nişte ochi adânc-albaştri? S-ar fi mulţumit cu o iubire platonică? De ce nu? Minţea. Pe cine voia să mintă? Că doar era singur în cameră. Singur cu sine însuşi.

Îşi aminti de agenda în care nota tot ceea ce nu trebuia să uite, însă nu-şi amintea pe unde o pusese. Oricum, era sigur că astăzi, dacă era marţi, trebuia să alerge cu dobermanul şefului cei cincisprezece kilometri, iar mâine sora lui avea program de videotecă şi trebuia să-i dădăcească gemenii, să se lase călărit şi să facă aport cu bătătorul de covoare. Deci două zile în care devenea pentru Aida ca şi inexistent.

Fusese penibilă ieşirea Aidei azi-dimineaţă, pe coridor, chiar în pauză, când fetele ieşiseră stup la o ţigară. Era şi el cu ele. Şi atunci răsărise Aida. Că eu te aştept şi tu stai de vorbă cu altele, că... Bineînţeles, era şi Cleo în cercul fumătorilor şi dacă Aida privea spre el, reproşurile erau mai mult adresate lui Cleo. Fusese obligat să rămână fără replică, să facă stânga-împrejur şi să plece urgent din acel loc. Aida se dovedise prea aprinsă şi prezenţa lui în continuare acolo ar fi întărâtat-o şi mai mult. Oare îi explicase vreo dată ce însemna pentru el altruismul? Poate că aici era toată greşeala, poate că Aida l-ar înţelege, dar, din păcate, nu era sigur dacă îi explicase ori nu şi, de fapt, după cele întâmplate, socotea că ar fi prea târziu.

De faptul că el cu Aida se aflau în mare dragoste de peste trei ani, ştia destulă lume, mulţi având chiar convingerea că sunt căsătoriţi. Că nu ajunseseră în faţa ofiţerului stării civile era poate vina amândurora, chit că n-ar recunoaşte-o nici în ruptul capului... Nu că ar fi fost excesiv de mândru, ba chiar nu era de loc, ci pentru că el unul era convins că Aida purta toată vina, ea strâmbând mereu din nas când îi amintea că un amor se termină cu certificatul de căsătorie. Făcuse oare totul pentru a o convinge de binele ce i-l dorea? Nu-şi putea da seama.

Îşi puse perna sub cap, sprijinindu-se de perete. Dimineaţa se

sculase cu o durere surdă în tot corpul. Exact, acuma-şi aminti că marţi fusese ieri şi că febra o făcuse jucându-se de-a calul şi călăreţii cu gemenii surorii, iar azi, fiind miercuri, trebuia să meargă tot la sora sa pentru a se juca cu gemenii. Nu, ieri făcuse aport cu dobermanul şefului, fiindcă şeful era un om a-ntâia şi-i băga mereu câte-o primă şi la toate primele primite contribuise la bunăstarea materială a şefului, convins că nu face acte de caritate, ci că aceasta constituia pur şi simplu o datorie. De fericirea celor din jur depindea şi fericirea lui, o ştia prea bine, însă deseori uita de aceste lucruri elementare şi o ţinea din gafă în gafă, blestemând destinul şi-n acele clipe negre, pentru a-şi folosi furia împotriva lui însuşi, nu i-ar fi ajuns niciun dicţionar de mitologie, un calendar creştin, budist ori musulman. Pumnul lui uriaş cădea ca o ghilotină asupra propriului creştet, înăbuşind orice tentativă de revoltă, obligându-l să se consume lent în interior, să-şi accepte soarta care îi fusese hărăzită, obţinând astfel dreptul, de nimeni contestat, de a rămâne şi în continuare Teoharie cel înţelept.

Azi-dimineaţă adormise după ce-l deşteptase ceasul. La serviciu fusese morocănos, nervos. De unde oare se trăgeau nervii Aidei? Întârziase şi ea? Oricum în pauză fusese ridicolă.

El era orăşean. Get-beget, nu din cei adoptaţi. Aida era de la sat. Pe Teoharie Napoleon nu-l prea plăceau viitorii socri. Că orăşenii ăştia nu prezintă niciodată garanţie, că-s cu toţii parveniţi (Teoharie auzise foart bine această propoziţie) şi uită că întâi a fost satul şi pe urmă oraşul, uită de unde au plecat şi o înjură şi pe mă-sa, nu mai au nimic sfânt, adică s-au cam pervertit, nu mai au nici vecini, deşi stau cu sutele într-un singur bloc, că ei, adică ei, socri, sunt cei care împreună cu alţii îi ţin pe ăia de la oraş cu pită şi cu praz, ei ce mai ţin Paştele şi Crăciunul şi aşa mai departe. Oare cum ar striga-o pe Aida copiii din sat? Lele Aidă? Socrul dăduse cu nuca-n perete în ziua în care-şi înscrisese progenitura la starea civilă. Dar, mai bine să nu se mai gândească, ce sens ar avea, numai şi numai din pricina soacrei nu erau împreună, el cu Aida.

Fusese penibilă ieşirea Aidei. El stătea pe coridor şi-i explica lui Cleo ce era cu altruismul său, că nu putea concepe viaţa fără acest caracter pozitiv şi atunci apăruse Aida. Cleo a trebuit să facă stânga-mprejur şi să plece rapid de acolo, fiindcă Aida era în flăcări. „Eşti un, eşti un…” Sărmana Aida, nu putuse spune mai mult. Ca şi cum

ar fi uitat întreg vocabularul. Dar bucuria lui Teoharie (că ea nu reuşise să spună mai mult) dură foarte puţin, întrucât bâlbâiala Aidei fusese doar prologul. De azi înainte fereşte-te de femei care se bâlbâie când sunt nervoase, îşi spuse. Părinţilor Aidei le plăcea oraşul şi ar fi venit mai de mult dacă oraşul nu s-ar fi închis. Fata însă îi ura pe orăşeni, ea voia să se întoarcă la ţară, doar acolo mai poţi respira aer curat, poţi vedea un răsărit de soare fără adaos de detergenţi şi gaze de eşapament, poţi iubi pe o saltea umplută cu pănuşi de porumb (ghije de cucuruz, vorba soacrei). Pentru ea, Teoharie era un parvenit de orăşean, chiar dacă el îi explicase de atâtea ori că părinţii lui veniseră de la sat şi prin urmare era şi el un ţăran.

Acum îşi amintea perfect. Azi-dimineaţă, din graba de a nu întârzia la serviciu, uitase că avea o yală automată şi trăsese uşa după el, fără a se asigura de cheie.

Nu cumva şi-o pierduse luni, când se jucase cu dobermanul? Oricum, şefu-i un băiat de aur, chiar dacă îl uita la prime, chiar dacă el era cel care dădea mereu de băut şi povestea ultimele bancuri. Dar ce mai conta când el, Teoharie Napoleon, demonstra întotdeauna că e săritor, că e băiat fin. Ce mai conta că Aida îi vorbise ieri dimineaţă aşa cum nu-i mai vorbise nimeni până atunci, aruncându-i în obraz fel şi fel de invective, printre care chiar şi cel de linguşitor, de căţel-ce-linge-mâini, uită-te cum arăţi, te-ai îndoit tot făcând la temenele, mi-e silă de tine, adică de ce să-i fie silă, ce, el ştia mai bine ce avea de făcut în viaţă, de ce se băga ea în viaţa lui şi cu ce drept, ce dacă înregistra casete pentru şeful, nimicule, îi mai strigase ea, toată viaţa ai să trăieşti ca un nimic şi ai să mori tot ca un nimic, ce-i păsa ei dacă el… şi la urma urmei, ce…?

Atunci el se enervase, corpul lui uriaş începuse să tremure plin de tensiune, Teoharie, controlează-te, îşi spuse de câteva ori, asta se numea probabil autosugestie şi Teoharie se calmase, dar abia atunci slobozise şi câteva balcanisme curente, de făcuse Aida ochii mari şi, târziu, după ce-şi revenise, îi spusese că ajunge, că nu mai vrea să-l vadă.

Se despărţiseră pe coridor. Zâmbitoarea Cleo îi făcuse semn să n-o ocolească însă el nu o văzuse. Sau nu voise să o vadă. Doisprezece martie. O zi în care poţi cunoaşte o femeie. El o cunoscuse pe Aida aşa cum nu o cunoscuse niciodată.

Ieri se jucase cu dobermanul surorii sale de-a calul şi călăreţii. Ieri fusese miercuri. Azi şeful îl rugase să-i distreze puţin gemenii. Avea şeful nişte băieţi tare drăguţi. Dar nu ar fi atât de drăguţi dacă mama lor n-ar fi sora lui. Cumnatului nu-i plăcea ca dobermanul să se joace cu gemenii, că era purtător de nu ştiu-ce-germeni.

La început, când cumnatu-său fusese numit şef, Teoharie Napoleon ar fi vrut să spună acest lucru la toată lumea, dar soră-sa îl sfătuise să tacă, să nu afle nimeni, că numai aşa îi va putea băga prime mari, că împreună puteau realiza lucruri grozave, el, Teoharie, putea câştiga bani mulţi şi Teoharie îşi repeta de sute de ori pe zi că trebuie să uite că şeful îi este cumnat, toate promisiunile de la început se îndepliniră, numai că, vorba soră-sii, Teoharie era unchiul a doi gemeni şi gemenii trebuiau să trăiască, şi dobermanul trebuia să trăiască, şi cumnatul trebuia. Şi el trebuia să uite că şeful e cumnat cu el.

Alaltăieri, marţi, Aida îl surprinsese cu numita Cleo pe coridor. El îi explica ceva foarte aprins. Aida se făcuse că nu-i vede şi trecuse val-vârtej pe lângă ei. Emana prin jur un parfum puternic de gelozie. Multă lume e convinsă că ei sunt căsătoriţi. Cleo nu era geloasă. Nu avea părinţi. Cleo nu credea că el se va căsători cu Aida.

Când îşi aminti că o iubea pe Aida, se duse speriat în biroul ei să o caute, cine ştie de ce anume era în stare, nu o găsi, unde este Aida? de unde vrei să ştiu pe unde umblă? îi spuse şeful ei, o fi fugit cu vreun…

Şi atunci se duse speriat la şeful său şi-i spuse că are probleme în familie, ce familie? îl întrebă cumnatul, uitase că şef îi era cumnatu-său, azi e marţi, să nu uiţi că dobermanul… vezi că te-am propus pentru primă, am nevoie de bani, a mai spus şeful, el, Teoharie, era unchiul a doi gemeni frumoşi care trebuiau…

Oare nu fusese prea crud gândindu-se că Aidei i se întâmplase ceva rău? Nu ar merita pentru asta o pedeapsă cruntă care să-l lecuiască definitiv de gândurile negre? Cum altfel să se îndeplinească profeţiile naşului său de botez, cum să ajungă pe măsura prenumelui ce-l purta dacă el făcea greşeli atât de grave? Oare pe el cum l-ar striga copiii de la ţară, cum o să-l strige nepoţii săi, gemenii, când vor şti să vorbească? Urca Napoleon? Da, trebuia pedepsit, nu cu cenuşă în cap, nu cu genunchii pe coji de nucă, ar fi fost cazne prea copilăreşti, nu, lui îi trebuia să facă ceva care să-l facă să sufere cumplit, pentru ca, după

aceea, purificat, să se înalţe deasupra lui însuşi. Evident, chiar dacă nu era un tip sentimental, ceea ce nu s-ar fi potrivit nicidecum cu statura-i de baschetbalist, căzuse totuşi în melodramă. Trebuia să fie un realist, să aştepte, dacă era cazul, o pedeapsă care să vină din afară şi nu din sine. Teoharie Napoleon nu era omul care să aprindă lumânări, să-şi dea ochii peste cap uitându-se la icoane, să cumpere bule papale ori să numere mătănii şi să dea mărunt din buze. În concluzie, Teoharie Napoleon simţea din toată fiinţa nevoia unei pedepse. Pentru faptul că uita, pentru că nu era îndeajuns de atent cu cei din jurul lui, pentru că rămânea întotdeauna un om mărunt, aproape invizibil şi nu făcea nimic pentru a ieşi în evidenţă, pentru a se face remarcat de către cine trebuia.

Şi în acel moment uşa camerei sări în lături şi împreună cu curentul de aer înăuntru pătrunse şi un val uriaş de apă. Teoharie privi înmărmurit calamitatea, se părea că vine un al doilea potop, a fi sau a nu fi, ar fi existat el dacă Arca lui Noe ar fi pierit în triunghiul Bermudelor? Ar fi vrut să reacţioneze, reuşi chiar să schiţeze o mişcare, dar uită imediat pentru ce voise să se scoale. „Albatrosul” continua să transmită date despre cotele apelor, ce-l interesau pe el acum cotele apelor, stătea tot aşa, sprijinit de pernă şi mulţumit că, în sfârşit, după o lună de zile îşi aminti că pe iubita lui Don Quijote o chema Rosinante. Se auzi un plescăit care-i atrase atenţia, pierdu şirul gândurilor dar zări „Albatrosul” scufundându-se elegant în apă. Fotoliile şi măsuţa pluteau dezordonat prin cameră şi, în curând, Teoharie sesiză că patul în care se odihnea plutea şi el. Încerca să înţeleagă ce anume se petrece, trebuia să ia rapid o hotărâre, apa mai avea jumătate de metru până să ajungă la plafon şi apoi să pătrundă până în apartamentul vecinului de deasupra. Or, el voia să trăiască în bună pace cu toţi vecinii şi atunci avu parte de acea străfulgerare care-i transformă pe oameni în genii. Uitase robinetul din baie deschis. Îşi adună tot curajul de care era în stare şi se rostogoli în apă. Cu două mişcări de braţe ajunse până acolo unde era uşa, se scufundă, aici curentul de apă devia spre bucătărie şi Teoharie îşi aminti că geamul de la bucătărie era larg deschis, trebuia să se ţină strâns de canatul uşii pentru a nu fi smuls de curent, mai făcu vreo două mişcări şi ajunse în baie. Se ridică la suprafaţă, trase de câteva ori adânc aer în piept, auzi un zgomot ca şi cum cineva sorbea cu paiul ultimele picături dintr-un

pahar, sesiză alături de el, deasupra căzii de baie, ochiul negru al unui vârtej, apoi se dădu la fund şi reuşi să închidă robinetul. Îşi amână oftatul de uşurare pentru atunci când se va ridica la suprafaţă, dădu drumul chiuvetei de care se ancorase şi, abia în clipa în care începu o ameţitoare mişcare de rotaţie, îşi aduse aminte de vârtej, dar era prea târziu. Intră în rezervele ultimei speranţe şi mai dădu de două trei ori din braţe, cotele apei din apartament erau acum în scădere vertiginoasă, se spune că în ultimele secunde condamnatul îşi revede întreaga viaţă, dar Teoharie Napoleon nu reuşi să vadă nimic şi dispăru odată cu acordul ultimelor gâlgâituri din cada de baie, convins că oriunde şi oricând poate exista un Coventry.

DUŞAN BAISKI – Luna şi tramvaiul 5 – proză scurtă – Editura Marineasa – 1994